

Johann Heinrich Pestalozzi'yi konu alan makaleler üzerine bir betimsel içerik analizi

A descriptive content analysis of articles on Johann Heinrich Pestalozzi

Serenay Başalev¹, Ebru Aktan Acar²

Makale Geçmişi

Geliş : 12 Şubat 2021
Düzeltilme : 17 Temmuz 2021
Kabul : 24 Aralık 2021
Çevrimiçi : 7 Mayıs 2022

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Article History

Received : 12 February 2021
Revised : 17 July 2021
Accepted : 24 December 2021
Online : 7 May 2022

Article Type

Research Article

Öz: İsviçreli eğitimci Johann Heinrich Pestalozzi (1746-1827) tarihsel süreçte eğitim bilimine, yaklaşımlarına, felsefesine çeşitli katkılarda bulunmuştur. Bu katkılar derinlemesine incelendiğinde görülüyor ki Pestalozzi'nin yaşamı boyunca deneyimlediği kültürel, siyasi, ekonomik, toplumsal olaylar ve kişisel yaşam öyküsü onun eğitime dair yaklaşımını şekillendirmesini sağlamıştır. Bu araştırmanın amacı Pestalozzi'yi içeren makalelerin yöntemi, konu alanı, atıf bilgisi gibi çeşitli konularda ve araştırmaların kavramsal temaları hakkında betimsel bir içerik analizi sağlamaktır. Araştırma yaklaşımı betimsel içerik analizi olarak belirlenmiştir. Web of Science'ta taranan ve konu alanında Pestalozzi'yi içeren 25 makale doküman analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Analiz edilen makaleler bulgularda on ayrı başlık altında değerlendirilmiştir. İncelenen makalelerin sıklıkla derleme makale türünde yayımlandığı, "Eğitim ve Eğitim Araştırmaları; Sosyal Bilimler Tarihi" kategorisinde yer aldığı ve konu alanlarının müzik, sanat eğitimi, eğitimde reformlar ve eğitimde sosyal duygusal unsurlar olduğu görülmüştür. Bulgulara ilişkin detaylı değerlendirmeler ve tartışmalar yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pestalozzi, Betimsel İçerik Analizi, Doküman Analizi, Web of Science

Abstract: Swiss educator Johann Heinrich Pestalozzi (1746-1827) made various contributions to educational science and the approaches and philosophy of education in the historical process. When these contributions are examined in-depth, it can be seen that cultural, political, economic and social events and Pestalozzi's life story that he experienced throughout his life enabled him to shape his approach to education. This research aims to provide a descriptive content analysis on various topics such as the method, subject area, citation information, and the conceptual themes of the articles containing Pestalozzi. The research approach was determined as descriptive content analysis. Twenty-five articles indexed in Web of Science and containing Pestalozzi in the subject area were analyzed by document analysis technique. It has been observed that the articles are frequently published as review articles, are included in the "Education and Educational Research" and "History of Social Sciences" categories, and the subject areas are music, art education, reforms in education and social-emotional factors in education. The results were evaluated and discussed in detail.

Keywords: Pestalozzi, Descriptive Content Analysis, Document Analysis, Web of Science

DOI: 10.24130/eccdjecs.1967202261362

Başlıca Yazar:

¹ İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, sbasalev@aydin.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0496-6139>

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, eaktanacar@comu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9944-9013>

SUMMARY

Introduction

During his lifetime (1746-1827) and after his death, the Swiss educational thinker and reformer Johann Heinrich Pestalozzi influenced educational thinkers, approaches, politics and philosophy. Besides inspiring and leading many subjects in education, Pestalozzi was also very influenced by the political and sociological structure of the period, the thinkers of the period, cultural events and the elements in his personal life. All these factors influenced his approach to education and shaped his reforms. In order to understand Pestalozzi's view of education and the reforms he has made, it would be appropriate to review the factors that he affected and by which he was affected.

In the first years of his life, he spent his childhood with the care of his devoted mother and loyal servant of the house after the death of his father (Follari, 2015). Pestalozzi indicated that some of the difficulties he had during his childhood despite all this supportive home environment were inability to communicate with his peers, exclusion by them, exposure to bullying, and inability to explore social and cooperative games (Kuhlemann & Brühlmeier, 2002). Pestalozzi was deprived of many resources through which he would explore daily life, and it can be said that his awareness of this deprivation played an important role in his adoption of the head-heart-hand triad. Pestalozzi believed that Zurich, the commercial city, was corrupt. During his university years, he drew reactions due to his opposition to the exploitation of farmers and land workers, his statements supporting reform, and many revolts such as the demand for fair administration and equality (Kuhlemann and Brühlmeier, 2002). The famous educator was inevitably influenced by Jean Jacques Rousseau, like other romantics and reformers of the period. Especially after Rousseau published his works named "Emile" and "The Social Contract" in 1762, the natural, virtuous and free life ideas triggered the people who were in search of reform (Cooper, 2016).

Pestalozzi influenced many educational thinkers and educational approaches who lived in the same period and came after him. Pestalozzi, Friedrich Froebel and Maria Montessori are three important figures in the early kindergarten movement. Each of these educators focuses on different degrees of love, care and motherhood (Aslanian, 2015). John Dewey can be considered another American educational thinker influenced by Pestalozzi's approaches. Dewey advocated that the child should be educated in line with his/her interests and tendencies. The famous thinker denounced the lifeless, dysfunctional and illogical educational approaches adopted in most of the schools of the period. Dewey criticized students' passivity and teachers' reliance on textbooks when comparing the new and promising understanding of education with the old one (Reese, 2013).

It can be assumed that Pestalozzi and his educational approach, which provides a historical basis for many educational approaches that we have adopted or are developing today, are discussed in a scientific framework and important subject areas. Therefore, examining the scientific studies on Pestalozzi and his educational approach will allow us to explore his reflections on today's scientific literature. This research aims to provide information about various elements such as categories, year of publication, journal in which

they were published, method, subject area, citation information of articles on Pestalozzi and indexed in the Web of Science.

Method

Within the scope of this research, it was decided to apply the descriptive content analysis method as it was desired to examine the articles that include Johann Heinrich Pestalozzi in the subject area and are indexed in the Web of Science with a holistic perspective and according to various features. Eight index databases within the Web of Science Core Collection were used to collect data in this research. All articles published in the journals indexed in these databases, in English, containing the keyword "Pestalozzi" on the topic and published between 2000 and 2020 were reached. Twenty-five articles following the specified characteristics were determined for analysis. In order to perform the analysis steps of the document analysis technique, 25 articles that were decided to be sampled were analyzed under ten categories.

Results

The conceptual themes of the articles that include Johann Heinrich Pestalozzi in the subject area and are indexed in the Web of Science vary in scope and subject areas regarding Pestalozzi. Considering the studies on the person or persons affected by Pestalozzi, it has been seen that the subject areas are music, art education, education management, vocational education, nature education, special education, reforms in education and an in-depth examination of an educator's life. Furthermore, when the subject area or areas affected by Pestalozzi is examined, it is determined to include geography, social and emotional elements in education, art education, early childhood education, teaching method and physical education. Finally, Pestalozzi's direct method, the subject areas of the studies by which he was affected and included his life, seems to be the story of a portrait gifted to him, criticisms of Pestalozzi's method, and a review of an article written about Pestalozzi.

Conclusion and Discussion

Considering that Pestalozzi's first work in education was aimed at providing the poor with a profession and that he managed educational institutions for many years, it can be stated that there has not been enough research in these subject areas. In addition, considering that Pestalozzi is one of the three important names of the early kindergarten movement and greatly influenced Froebel and Montessori, who came after him, it can be said that studies in the field of early childhood education are limited. Regarding future studies, it can be thought that the effects of Pestalozzi in the field of education are examined, and studies covering the fields of teacher education, education of disadvantaged children and early childhood education will contribute to the literature.

Examination of these articles reveals that Pestalozzi provided and influenced many ideas and approaches that both lived in the same period and came after him. Moreover, Pestalozzi continues to directly or indirectly influence most educational approaches, philosophies and methods that we continue to examine today, with his reformist characteristics that directed education.

GİRİŞ

İsviçreli eğitim düşünürü ve reformcu Johann Heinrich Pestalozzi yaşadığı süre (1746-1827) boyunca ve ölümünden sonra süregelen eğitim düşünürlerini, yaklaşımlarını, politikalarını ve felsefesini etkilemiştir. Pestalozzi eğitimde birçok konuya ilham vermesi ve öncülük etmesinin yanı sıra kendisi de yaşadığı dönemin siyasi ve sosyolojik yapısından, dönemin düşünürlerinden, kültürel olaylardan ve kişisel yaşamındaki unsurlardan oldukça etkilenmiştir. Tüm bu unsurlar onun eğitime bakışını etkileyerek gerçekleştirdiği reformların şekillenmesini sağlamıştır. Pestalozzi'nin eğitime bakışını ve gerçekleştirdiği reformları anlamak için etkilendiği ve etkilediği unsurları gözden geçirmek isabetli olacaktır.

Hayatının ilk yıllarında babasının ölümü ardından fedakâr annesinin ve evin sadık hizmetkârının ilgili bakımı ile çocukluk yıllarını geçirmiştir (Follari, 2015). Pestalozzi'nin insanın özündeki iyiliğe inanmasının ve kendini yoksulluğa adanmasının nedenleri annesi ve hizmetkâr Barbara Schmid tarafından gösterilen şaşmaz sevgi ve ilgiden kaynaklanıyordu (Bowers ve Gehring, 2004). İsviçreli eğitimcinin özellikle erken yaşlarda yaşadığı maddi sıkıntılar ve dedesinin yaşadığı köy olan Höngg'de yoksulluğa dair yaptığı gözlemler yoksulların eğitilmesine ilişkin çalışmalarının kökenini oluşturmuştur. Ayrıca anne bakımının önemini deneyimleyen Pestalozzi eğitime dair görüşlerinde çocuğun en önemli ve ilk öğretmenin annesi olduğunu vurgulamıştır. Ünlü eğitimciye göre anne ve ev ortamı en doğal öğrenme ortamını oluşturmaktadır (Follari, 2015). Erken çocukluk yıllarında annesinin fedakârlığını ve sevgisini içeren deneyimlerin de ilerleyen yıllarda eğitim alanında benimsediği kafa-kalp-el üçlü anlayışına katkılar sağladığı düşünülebilir. Tüm bu destekleyici ev ortamına rağmen Pestalozzi çocukluk günlerinde yaşadığı bazı zorlukların; akranlarıyla iletişim kuramamak, onlar tarafından dışlanmak, zorbalığa uğramak, sosyal ve iş birlikçi oyunları keşfedememek olduğunu belirtmiştir (Kuhlemaan ve Brühlmeier, 2002). Pestalozzi günlük hayatı keşfedebileceği birçok kaynaktan yoksundu ve bu yoksunluğa dair farkındalığının kafa-kalp-el üçlüsünü benimsemesinde önemli bir rolü olduğu söylenebilir.

Ünlü eğitimci Zürih Üniversitesinde teoloji okurken Johann Jakob Bodmer'den çok etkilenmiştir. Bodmer'den aldığı siyaset ve tarih dersleri ile birlikte Pestalozzi'nin görüşleri daha radikal bir yöne doğru ilerlemiştir (Tröhler, 2013). Üniversite yıllarında bir aktivist olarak adını duyururken ülkenin ahlaki standartları konusunda endişelenen ve bunları yükseltmek isteyen bir grup genç ile bir araya gelmiştir. Bu arkadaşlıklar Helvetic Society'nin başlangıcını oluşturmuştur ve topluluğun üyeleri Pestalozzi'nin ilerleyen yıllarda gerçekleştireceği eğitim reformlarına zemin oluşturmuştur (Bowers ve Gehring, 2004). Helvetic Society, 1762'de İsviçreli filozof Isaak Iselin önderliğinde kurulan kendilerini vatansever olarak tanımlayan bir İsviçre reform topluluğudur. Topluluk üyelerinin ideal

düşüncesi, eğitimin siyasi anlayışın ayrılmaz bir parçası olacağı babacan, erdemli ve aristokratik bir cumhuriyetti (Cooper, 2016). Helvetic Society'nin üyeleri Bodmer'in imtiyazlı bir düşünür olması nedeniyle ve onun desteğiyle muhalif yazılar yayımlayabilmekteydi. Pestalozzi de yaptığı yayınlarla dikkatleri üzerine çekmeye başlamıştı. Ticaret şehri olan Zürih'in yozlaştığını düşünen Pestalozzi; çiftçi ve toprak işçilerinin sömürülmesine karşı çıkışlarıyla, reformu destekleyen ifadeleriyle ve adil yönetim ve eşitlik talebi gibi birçok başkaldırışı nedeniyle tepki çekmiştir (Kuhlemann ve Brühlmeier, 2002). Bu yozlaşma düşünceleri ışığında Pestalozzi romantizm akımının önemli destekçilerinden olmuştur.

Ünlü eğitimci kaçınılmaz bir şekilde dönemin diğer romantikleri ve reformcuları gibi büyük oranda Jean Jacques Rousseau'dan etkilenmiştir. Özellikle Rousseau'nun 1762'de "Emile" ve "Toplum Sözleşmesi" isimli eserlerini yayımlamasından sonra doğal, erdemli ve özgür yaşam düşünceleri dönemin reform arayışında olan kişilerini tetiklemiştir (Cooper, 2016). Pestalozzi, Rousseau'dan eğitim ve yaşam düşünceleri açısından etkilenmenin yanı sıra inancın sadeliği ve ahlaki konularda etkilenmiştir. İki düşünür için de kalp mantığın önündedir. Pestalozzi bu nedenle eğitim çalışmalarının temelini ve odağına akıl/zekâ eğitimini değil, ahlaki gelişimi almıştır (Kuhlemann ve Brühlmeier, 2002). Onun önemle altını çizdiği kafa-kalp-el üçlüsü ahlaki gelişime hizmet etmektedir.

Pestalozzi kendisiyle aynı dönemde yaşayan ve kendisinden sonra gelen birçok eğitim düşünürünü ve eğitim yaklaşımını etkilemiştir. Pestalozzi eğitim alanında çalışmaya başlamadan önce romantik ve reformcu idealleri ışığında Neuhofta taşradaki yoksul çocukları meslek edindirmek amacıyla bir darülaceze kurmuştur (Bowers ve Gehring, 2004). Bu girişimindeki amacı yoksul çocukların meslek edinerek kendi yoksulluklarının üstesinden gelmelerini sağlamaktır. İlerleyen yıllarda Burgdorf'da öğretmenlik becerilerini ve eğitime dair yaklaşımını geliştirmiştir ve Yverdon'da öğretmenler yetiştirmeye başlamıştır. "Anaokulunun babası" olarak bilinen Friedrich Froebel (Follari, 2015), Pestalozzi'nin öğretmen yetiştirme okulunda eğitim almıştır (Bowers ve Gehring, 2004). Pestalozzi, Froebel ve Maria Montessori erken dönem anaokulu hareketinin üç önemli ismidir. Bu eğitimcilerin her biri farklı derecelerde sevgi, bakım ve annelik üzerine odaklanmaktadır (Aslanian, 2015). Pestalozzi'den sonra gelen bu eğitim düşünürlerinin onun en önem verdiği eğitim anlayışı olan kafa-kalp-el üçlüsünden etkilendiğini söylemek mümkündür. Ayrıca hem Froebel hem de Montessori'nin eğitim yaklaşımlarında özel olarak tasarlanmış materyallere büyük vurgu yapmaktadır. Pestalozzi (2018), gündelik yaşam ile bütünleşik eğitime ve duyular aracılığıyla keşfetmeye büyük önem vermektedir. Burgdorf'taki öğretmenlik deneyimlerinde ders kitaplarını bir kenara bırakıp çocukların somut çevrelerini duyularıyla tecrübe etmelerini sağlamıştır. Ona göre

okumadan önce düşünme gelmeliydi ve her şey gözleme dayalı tanınmalıydı (Kuhleemann ve Brühlmeier, 2002). Bu nedenlerle erken çocukluk eğitimi tarihsel süreçte etkileyen diğer iki önemli düşünürün eğitim yaklaşımlarına büyük katkılar yaptığını ve temel oluşturduğunu söylemek doğru olacaktır.

Pestalozzi eğitim yaklaşımı ve düşünceleriyle dünyanın farklı coğrafyalarındaki düşünürleri de etkilemiştir. İngiliz eğitimci Robert Owen da tıpkı Pestalozzi gibi yoksul çocukların eğitim ortamlarından yararlanması adına adımlar atmıştır. Pestalozzi her ne kadar çocukların mümkün olduğu kadar geç yaşta eğitime başlaması gerektiğini savunsa da (Kuhleemann ve Brühlmeier, 2002) kendi eğitim kurumlarına çok küçük yaşlardan itibaren çocukların dezavantajlarını en aza indirmek için öğrenci kabul etmekteydi. Erken yaşta eğitime kabul konusundaki pratikleri ve yoksul çocukların eğitimi ile Owen'ı etkilediğini düşünülebilir. Owen'ın, ABD Indiana'da yoksul çocukların yararına kurduğu okul öncesi kurum (Follari, 2015) ve buradan çıkışla kurulan diğer okullar, Head Start gibi müdahale programlarını büyük ölçüde etkilemiştir. Dezavantajlı grupların göz önünde bulundurulması ve onlara fayda sağlayacak şekilde eğitimlerinin sağlanması bu iki düşünürün eğitim yaklaşımlarında büyük önem taşımaktadır.

Pestalozzi'nin yaklaşımlarından etkilenen diğer Amerikalı eğitim düşünürü ise John Dewey olarak görülebilir. Dewey çocuğun kendiliğinden gelişen ilgi ve eğilimleri doğrultusunda eğitim almasını savunmaktaydı. Ünlü düşünür dönemin okullarının çoğunda benimsenen cansız, işlevsiz ve mantık dışı eğitim yaklaşımlarını kınamaktaydı. Dewey, yeni ve umut vaat eden eğitim anlayışı ile eski eğitim anlayışını karşılaştırıldığında öğrencinin pasifliğini ve öğretmenlerin ders kitaplarına güvenmesini eleştirmekteydi (Reese, 2013). Pestalozzi eğitim alanında çalışmalarına yoksul çocukların dezavantajını en aza indirmek amacıyla başlamıştır. Onun kurduğu düşkünler yurdu çocukların yoksulluklarını meslek edindirme yoluyla aşmaya çalışmıştır. Yoksul çocukların yaşamında tespit edilen bu eksiklik eğitimin işlevsel bir araç olarak kullanılmasıyla giderilmeye çalışılmıştır. Pestalozzi'nin bu girişimiyle toplumsal sorunlara eğitim yoluyla bir çözüm aradığı söylenebilir. Horlacher'e (2013) göre Pestalozzi'nin de temellerini oluşturduğu reform hareketi, eğitimi dinin dogmatik anlayışından kurtarmak amacındaydı. Pestalozzi gibi düşünürlerin faydacı ve işlevsel yaklaşımları sonucunda eğitim toplumsal amaçlara hizmet eder hale gelecek şekilde yapılandırılmaktaydı. Fakat bu iyileşmeler gerçekleşirken bir yandan eğitim politik ideolojilerin boyunduruğu altına girmiştir (Horlacher, 2013). Eğitimin öğrenci yararına ve işlevsel olarak kullanılması konusunda Dewey'in Pestalozzi'den etkilendiği düşünülebilir.

Modern okul anlayışının kurucusu olarak anılan Pestalozzi, Tröhler'e (2013) göre, aslında bu tanımlamayı karşılamamaktadır. Pestalozzi sadece toplumsal sorunları eğitimselleştirmiştir. Eğitimselleştirmek kavramı eğitimi toplumsal sorunların bir eşlikçisi haline getirmek olarak tanımlanmaktadır (Tröhler, 2013). Pestalozzi ile birlikte eğitim artık toplumsal sorunları ele almaya başlamıştır, onlara çözüm üretmek çabasıdadır ve toplumsal sorunların yönelimini belirlemek için aktif roller almaktadır. Pestalozzi'nin toplumsal sorunları eğitimselleştirmesini dönemin kültürel, siyasi, ekonomik, toplumsal önemli olaylarından ayrı düşünmek mümkün olmayacaktır.

Pestalozzi'nin kendisinden sonra gelen birçok eğitim düşünürünü etkilediği açıkça görülmektedir. Pestalozzi'nin eğitim yaklaşımı yaşadığı dönemin siyasi, kültürel, ekonomik, toplumsal olaylarından ve kendi yaşam deneyimlerinden büyük ölçüde etkilenmiştir. Günümüzde benimsediğimiz ya da gelişmekte olan birçok eğitim yaklaşımına tarihsel bir zemin hazırlayan Pestalozzi ve onun eğitim yaklaşımının bilimsel çerçevede ve önemli konu alanlarında ele alındığı varsayılabılır. Bu varsayımı dikkate alarak yapılan taramalarda Pestalozzi'yi temel alan bir betimsel içerik analizinin yapılmadığı görülmüştür. Pestalozzi'yi inceleyen bilimsel araştırmaların betimsel içerik analizinin yapılması ünlü eğitimcinin günümüz alan yazınında nasıl bir yere sahip olduğunu ortaya koyabilir. Bu nedenle Pestalozzi ve onun eğitim yaklaşımının ele alındığı bilimsel araştırmaları incelemek onun günümüz alan yazınına yansımalarını keşfetmeye imkân sağlayacaktır.

Bu araştırma Johann Heinrich Pestalozzi'yi içeren makalelerin yöntemi, konu alanı, atıf bilgisi gibi çeşitli konularda ve araştırmaların kavramsal temaları hakkında betimsel bir içerik analizi sağlamayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Johann Heinrich Pestalozzi'yi içeren makalelerin kategorilerine, yayın yıllarına, dergilerine, araştırma yöntemlerine, veri toplama araçlarına, veri analiz tekniklerine, atıf alma bilgisine, yazar sayısına ve yayımlanan şehir/ülke bilgisine göre dağılımı nasıldır?
2. Johann Heinrich Pestalozzi'yi içeren makalelerin kavramsal temaları nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Yaklaşımı

Bu araştırmada nitel bir araştırma yöntemi olan betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Diğer içerik analizi yaklaşımlarından (meta-analiz ve meta-sentez) farklı olarak betimsel içerik analizinde temel amaç araştırılan konu alanındaki temel eğilimleri belirlemektir (Dinçer, 2018). Meta-analiz çalışmalarında tekli nicel araştırmaların bir arada incelenmesi ve bu incelemelerin sentezlerinden

nicel sonuçlar elde edilmesi amaçlanır. Meta-sentez çalışmalarında ise belirlenen nitel araştırmaların içerikleri eleştirel perspektifle yorumlanarak sentezlenir (Soysal vd., 2019). Bu iki içerik analizi yaklaşımından farklı olarak betimsel içerik analizi, belirlenmiş ölçütler kapsamındaki araştırmaların frekans ve yüzde dağılımlarını inceleyerek belirlenen konu alanındaki eğilimlerin ortaya çıkarılmasını sağlar (Dinçer, 2018). Bu araştırma kapsamında Johann Heinrich Pestalozzi'yi konu alan makaleler bütüncül bir bakış açısıyla, belirli ölçütler dikkate alınarak ve çeşitli özelliklerine göre inceleneceğinden ve bu makalelerin çeşitli özelliklerinin eğilimleri ortaya çıkarılacağından betimsel içerik analizinin kullanılması uygun görülmüştür.

Veri Toplama Süreci

Bu araştırmada veri toplamak amacıyla PRISMA Beyanından yararlanılmıştır. PRISMA Beyanı sistematik derlemeler için veri toplama sürecinde neler yapıldığını, araştırmacıların ilgili süreçte nasıl bir seçme eleme sistemi yürüttüğünü ve neler bulduklarını şeffaf bir şekilde raporlamaya yardımcı olmak için tasarlanmıştır (Page vd., 2021). Sistematik bir derleme sürecinin yürütülmesi için PRISMA Beyanı kapsamında öncelikle taranacak veri tabanları belirlenmiştir. Web of Science Core Collection bünyesindeki sekiz indeks veri tabanından yararlanılmıştır. Bu indeksler; Science Citation Index Expanded (1980-günümüz), Social Sciences Citation Index (1980- günümüz), Arts & Humanities Citation Index (1975- günümüz), Conference Proceedings Citation Index- Science (1990- günümüz), Conference Proceedings Citation Index- Social Science & Humanities (1990-günümüz), Book Citation Index– Science (2005- günümüz), Book Citation Index– Social Sciences & Humanities (2005- günümüz) ve Emerging Sources Citation Index (2015- günümüz) olarak sıralanabilir. Bu veri tabanlarında taranan dergilerde basılmış, konusunda (“topic”; dokümanın başlığını, özünü ve anahtar kelimelerini taramaktadır) “Pestalozzi” anahtar kelimesini içeren tüm dokümanlara (n=214) ulaşılmıştır. Ardından incelenecek makaleler için dışarıda bırakma kriteri olarak şu özellikler belirlenmiştir: dokümanın makale olması, 2000 ile 2020 yılları arasında yayımlanmış olması, dilinin İngilizce olması. Bu dışarıda bırakma kriterleri sonucunda (n=44) dokümana ulaşılmıştır. Bu aşama sonrasında elde edilen tüm dokümanların özetleri okunarak Johann Heinrich Pestalozzi ile olan ilişkisi incelenmiştir. İsim benzerliği, kitap ya da kitap bölümü olmak gibi çeşitli nedenlerden dolayı dışarıda bırakılması gereken (n=19) doküman elenmiştir ve nihai olarak (n=25) makale tam metin incelemesi yapılmak üzere ayrıştırılmıştır. Makaleler analiz edilmeden önce bütüncül bir bakış açısı sağlaması için geliştirilen içerik analizi tablosuna yerleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

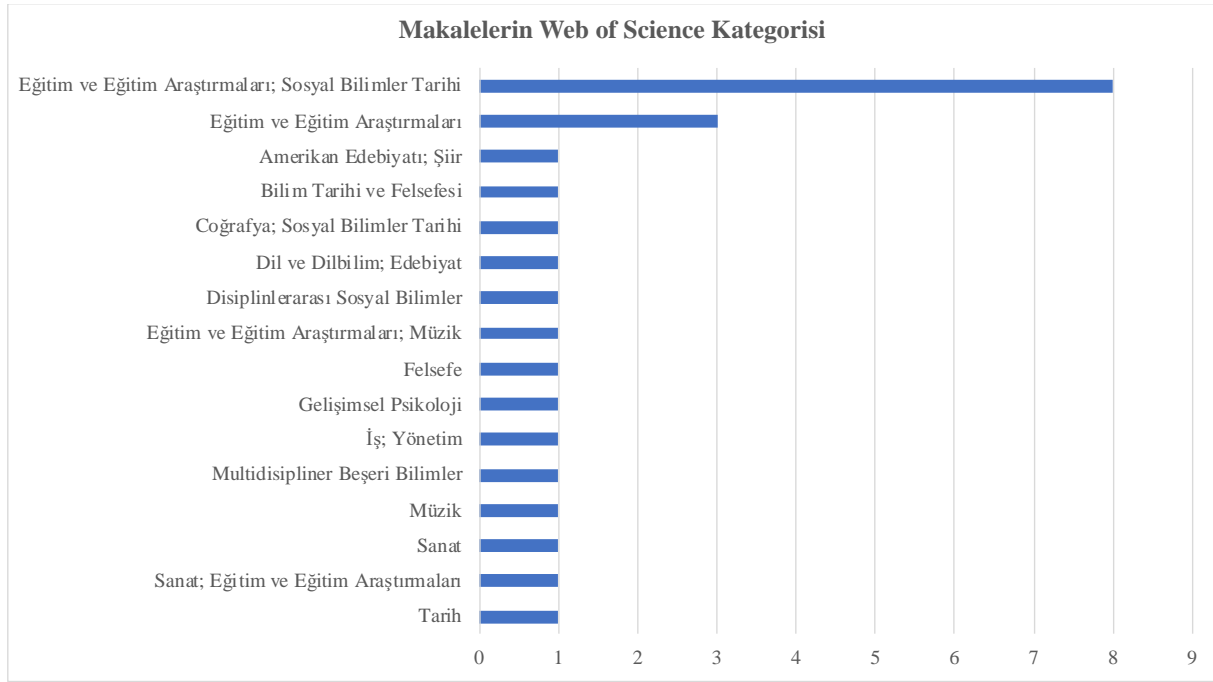
Bu araştırma kapsamında verilerin analizi için doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Doküman analizi tekniğinde analize konu olan örnekleme karar verildikten sonra araştırmanın amacını yansıtan kategoriler geliştirilir. Ardından kategoriler altında yer alacak analiz birimleri saptanır ve bu birimler analiz edilerek sayısallaştırılır. Sayısallaştırma aşamasında var / yok gibi değerler verilebilir ya da yüzde dağılımı gösterilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Doküman analizi tekniğinin analiz basamaklarını gerçekleştirmek amacıyla örneklem olmasına karar verilen 25 makale on kategori altında analiz edilmiştir. Analiz birimleri saptanarak kodlama ve sayma işlemleri gerçekleştirilmiştir. Ardından bulgular sayısallaştırılarak grafikler halinde sunulmuştur ve yüzdelik dağılımları bulgularda betimlenmiştir.

BULGULAR

Bu araştırma kapsamında incelenen makaleler 2000 ile 2020 yılları arasında Web of Science Core Collection bünyesindeki veri tabanlarında indekslenen dergilerde yayımlanmıştır. Konu olarak “Pestalozzi” kelimesini içeren yirmi beş (n=25) makale on farklı başlık altında analiz edilmiş ve incelenmiştir. Makalelerin incelendiği başlıklar aşağıdaki gibidir:

Web of Science Kategorisi

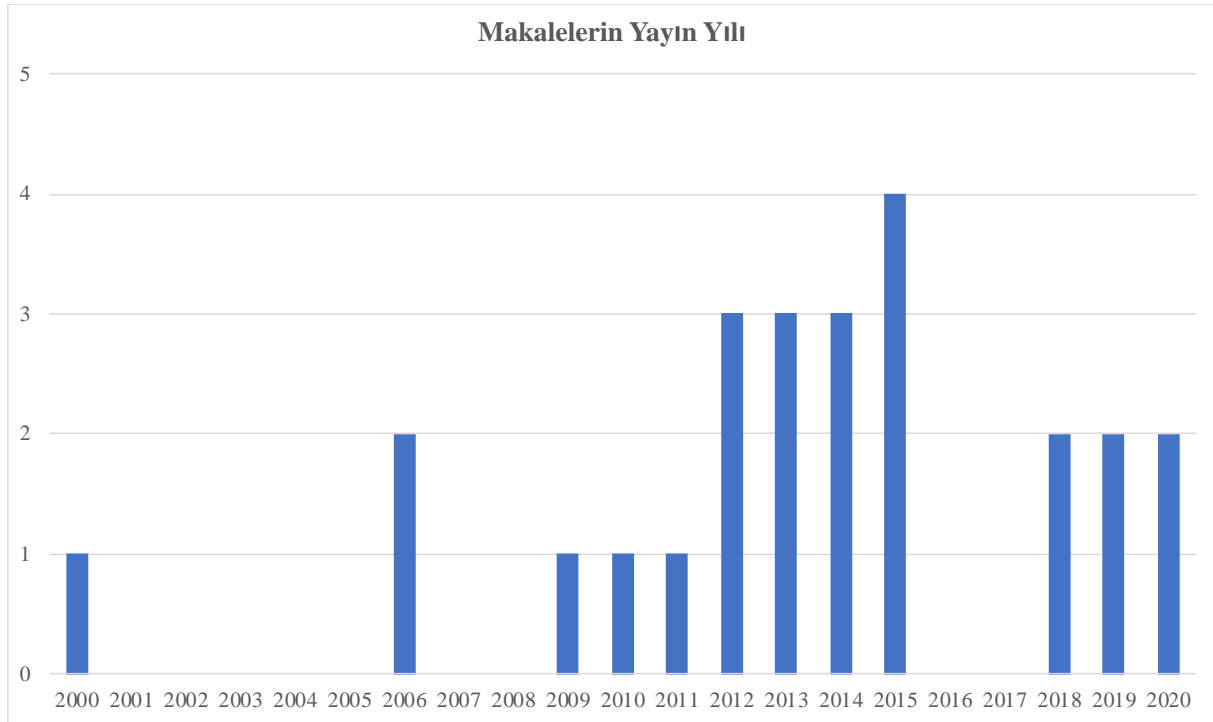
Makaleler Web of Science kapsamındaki kategorilere göre incelendiğinde “Eğitim ve Eğitim Araştırmaları; Sosyal Bilimler Tarihi” [8 (%32)], “Eğitim ve Eğitim Araştırmaları” [3 (%12)], “Amerikan Edebiyatı; Şiir” [1 (%4)], “Bilim Tarihi ve Felsefesi” [1 (%4)], “Coğrafya; Sosyal Bilimler Tarihi” [1 (%4)], “Dil ve Dilbilim; Edebiyat” [1 (%4)], “Disiplinlerarası Sosyal Bilimler” [1 (%4)], “Eğitim ve Eğitim Araştırmaları; Müzik” [1 (%4)], “Felsefe” [1 (%4)], “Gelişimsel Psikoloji” [1 (%4)], “İş; Yönetim” [1 (%4)], “Multidisipliner Beşeri Bilimler” [1 (%4)], “Müzik” [1 (%4)], “Sanat” [1 (%4)], “Sanat; Eğitim ve Eğitim Araştırmaları” [1 (%4)], “Tarih” [1 (%4)] kategorilerinde sınıflandırıldığı yayımlandığı görülmektedir. Yayımlanan makalelerin kategorilerine göre dağılımı Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Makalelerin Web of Science Kategorilerine Göre Dağılımı

Yayın Yılı

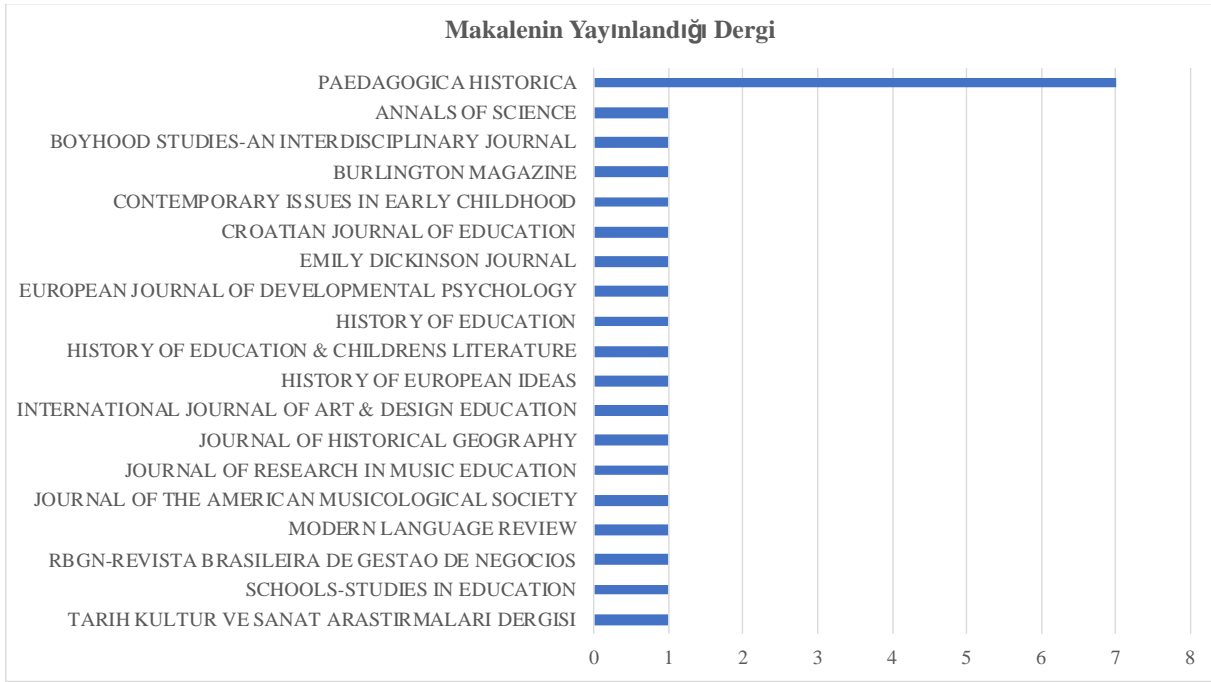
2000 ile 2020 yılları arasında yayımlanan dergiler incelendiğinde 2000'de bir (%4), 2006'de iki (%8), 2009'da bir (%4), 2010'da bir (%4), 2011'de bir (%4), 2012'de üç (%12), 2013'de üç (%12), 2014'te üç (%12), 2015'te dört (%16), 2018'de iki (%8), 2019'da iki (%8), 2020'de iki (%8) makale yayımlandığı görülmüştür. Dikkate alınan veri tabanlarında 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2007, 2008, 2016 ve 2017 yıllarında makale yayımlanmamıştır. Makalelerin yayın yıllarına göre dağılımı Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2. Makalelerin Yayın Yıllarına Göre Dağılımı

Yayımlandığı Dergi

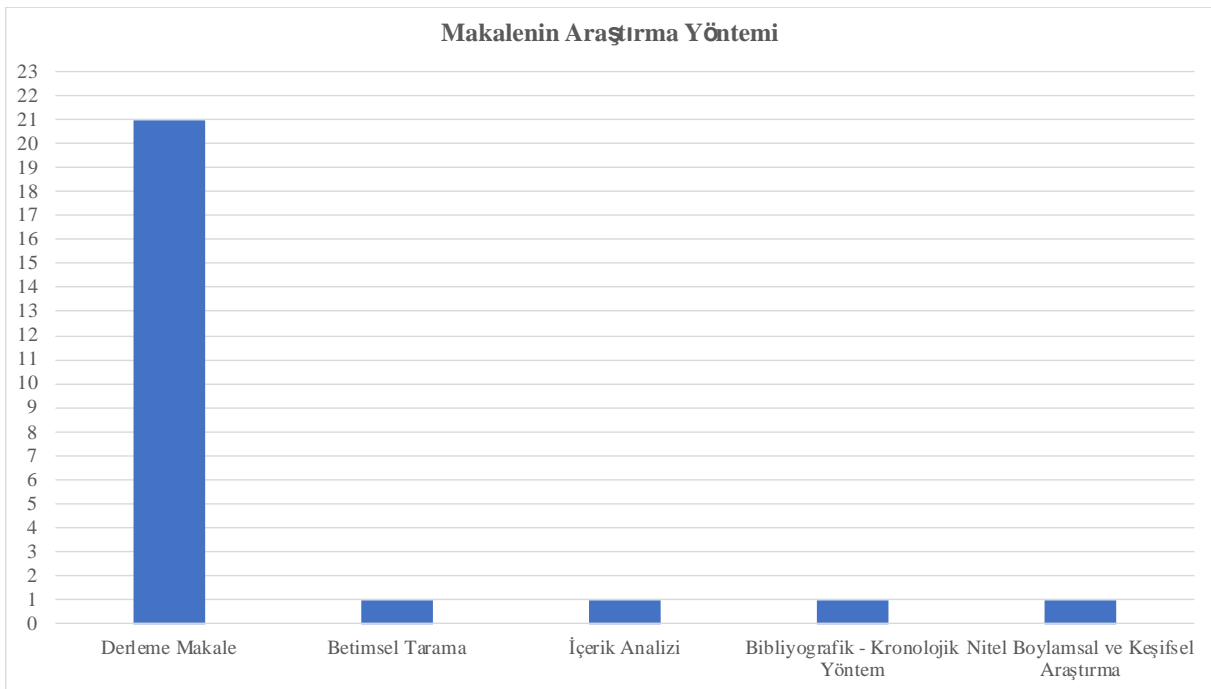
Makaleler yayımlandıkları dergilere göre incelendiğinde “Paedagogica Historica” [7(%28)], “Annals of Science” [1(%4)], “Boyhood Studies-An Interdisciplinary Journal” [1(%4)], “Burlington Magazine” [1(%4)], “Contemporary Issues in Early Childhood” [1(%4)], “Croatian Journal of Education” [1(%4)], “Emily Dickinson Journal” [1(%4)], “European Journal of Developmental Psychology” [1(%4)], “History of Education” [1(%4)], “History of Education & Children’s Literature” [1(%4)], “History of European Ideas” [1(%4)], “International Journal of Art & Design Education” [1(%4)], “Journal of Historical Geography” [1(%4)], “Journal of Research in Music Education” [1(%4)], “Journal of The American Musicological Society” [1(%4)], “Modern Language Review” [1(%4)], “RBGN-Revista Brasileira De Gestao De Negocios” [1(%4)], “Schools-Studies in Education” [1(%4)], “Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi” [1(%4)] isimli dergilerde yayımlandıkları görülmüştür. Makalelerin yayımlandıkları dergilere göre dağılımı Şekil 3’te gösterilmiştir.

Şekil 3. Makalelerin Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımı

Araştırma Yöntemi

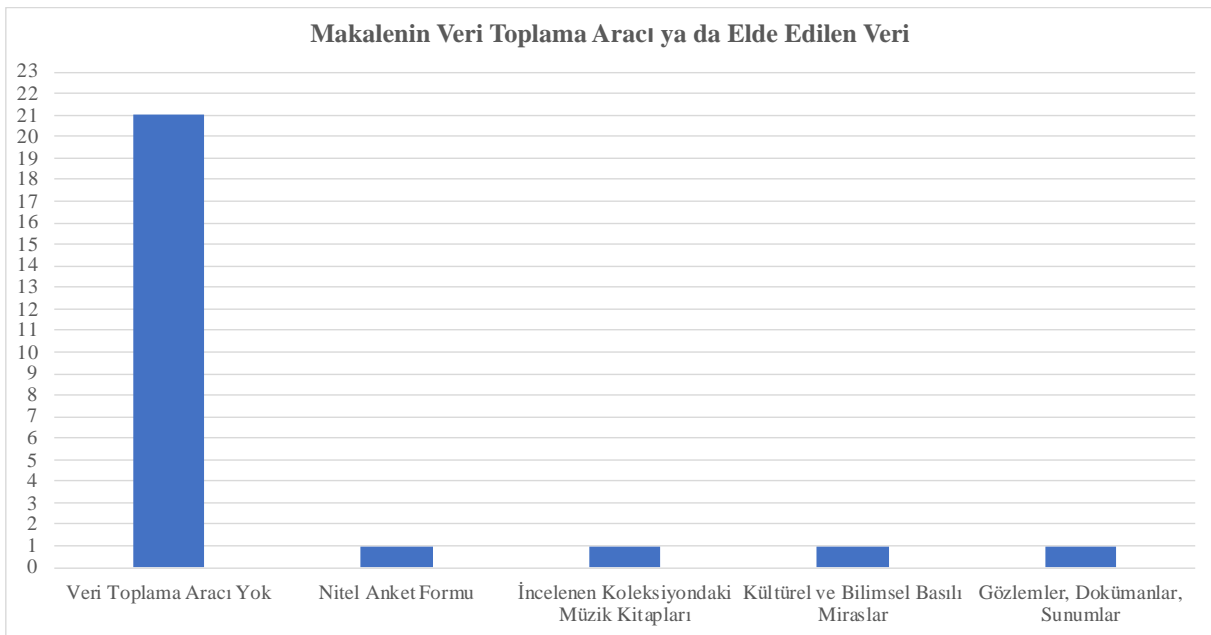
Makalelerin araştırma yöntemleri incelendiğinde 21 tanesinin derleme makale (%84), birinin betimsel tarama (%4), birinin içerik analizi (%4), birinin bibliyografik-kronolojik yöntem (%4), birinin nitel boylamsal ve keşifsel araştırma (%4) olduğu görülmüştür. Makalelerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı Şekil 4'te gösterilmiştir.

Şekil 4. Makalelerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Veri Toplama Aracı

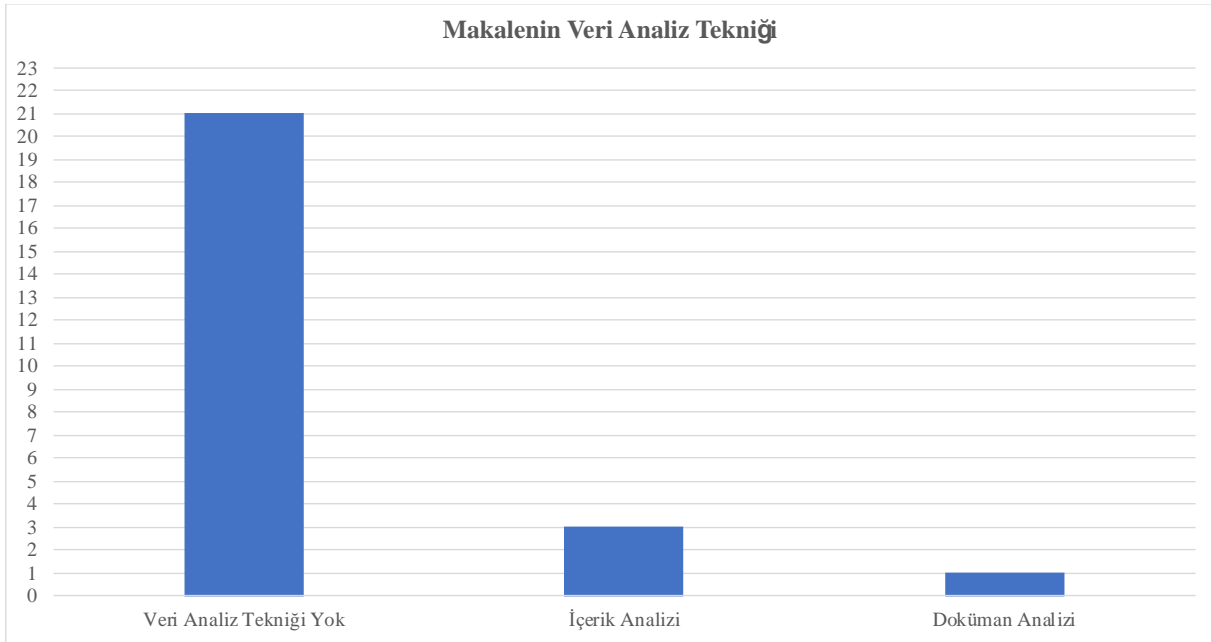
Makaleler araştırmaları kapsamında kullandıkları veri toplama aracına ya da elde ettikleri verilere göre incelendiğinde 21 tanesinin (%84) veri toplama aracı kullanmadığı ya da veri elde etmediği görülmüştür. Makalelerden biri nitel anket formu (%4), biri inceledikleri koleksiyondaki müzik kitaplarını (%4), biri kültürel ve bilimsel basılı mirasları (%4), biri gözlemler, dokümanlar ve sunumlar (%4) gibi veri toplama araçları ya da veriler kullanmışlardır. Makalelerin kullandıkları veri toplama araçları ya da elde ettikleri verilere göre dağılımı Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 5. Makalelerin Veri Toplama Aracına ya da Elde Edilen Veriye Göre Dağılımı

Veri Analiz Tekniği

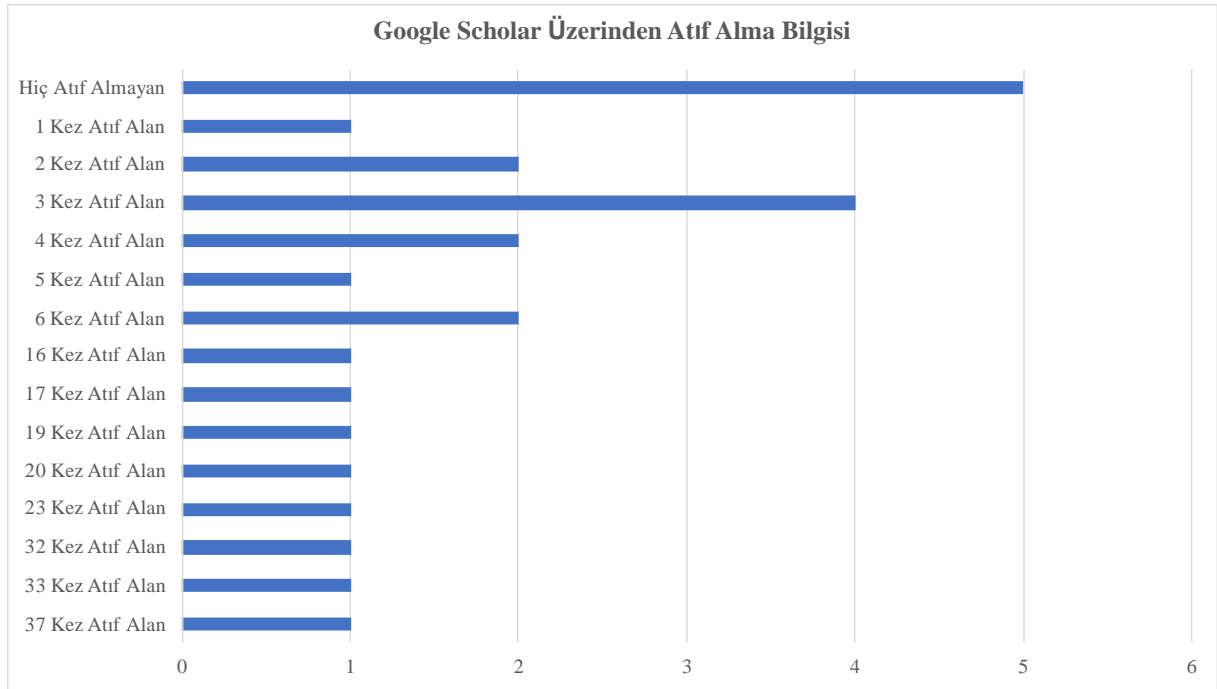
Makaleler kullandıkları veri analiz tekniğine göre incelendiğinde 21 tanesinin (%84) veri analiz tekniği kullanmadığı görülmüştür. Makalelerden üçünün (%12) içerik analizi, birinin (%4) doküman analizi tekniği ile veri analizi yaptığı belirtilmiştir. Makalelerin veri analiz tekniğine göre dağılımı Şekil 6'da gösterilmiştir.

Şekil 6. Makalelerin Veri Analiz Tekniğine Göre Dağılımı

Atıf Alma Bilgisi

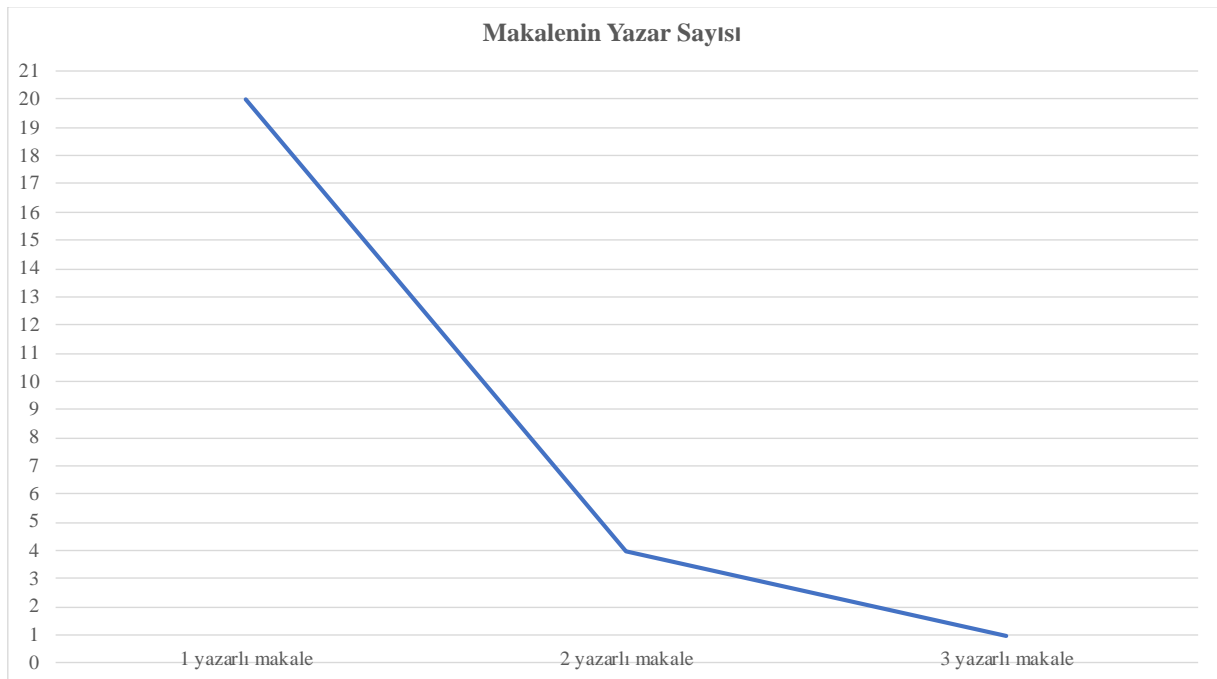
Makalelerin Google Scholar üzerinden atıf alma bilgileri incelendiğinde beş makalenin (%20) hiç atıf almadığı, dört makalenin (%16) üç kez atıf aldığı, iki makalenin (%8) iki kez atıf aldığı, iki makalenin (%8) dört kez atıf aldığı, iki makalenin (%8) altı kez atıf aldığı, bir makalenin (%4) bir kez atıf aldığı, bir makalenin (%4) beş kez atıf aldığı, bir makalenin (%4) 16 kez atıf aldığı, bir makalenin (%4) 17 kez atıf aldığı, bir makalenin (%4) 19 kez atıf aldığı, bir makalenin (%4) 20 kez atıf aldığı, bir makalenin (%4) 23 kez atıf aldığı, bir makalenin (%4) 32 kez atıf aldığı, bir makalenin (%4) 33 kez atıf aldığı, bir makalenin (%4) 37 kez atıf aldığı görülmüştür. Makalelerin Google Scholar üzerinden atıf alma bilgisine göre dağılımları Şekil 7'de gösterilmiştir.

Şekil 7. Makalelerin Google Scholar Üzerinden Atıf Alma Bilgisine Göre Dağılımı

Yazar Sayısı

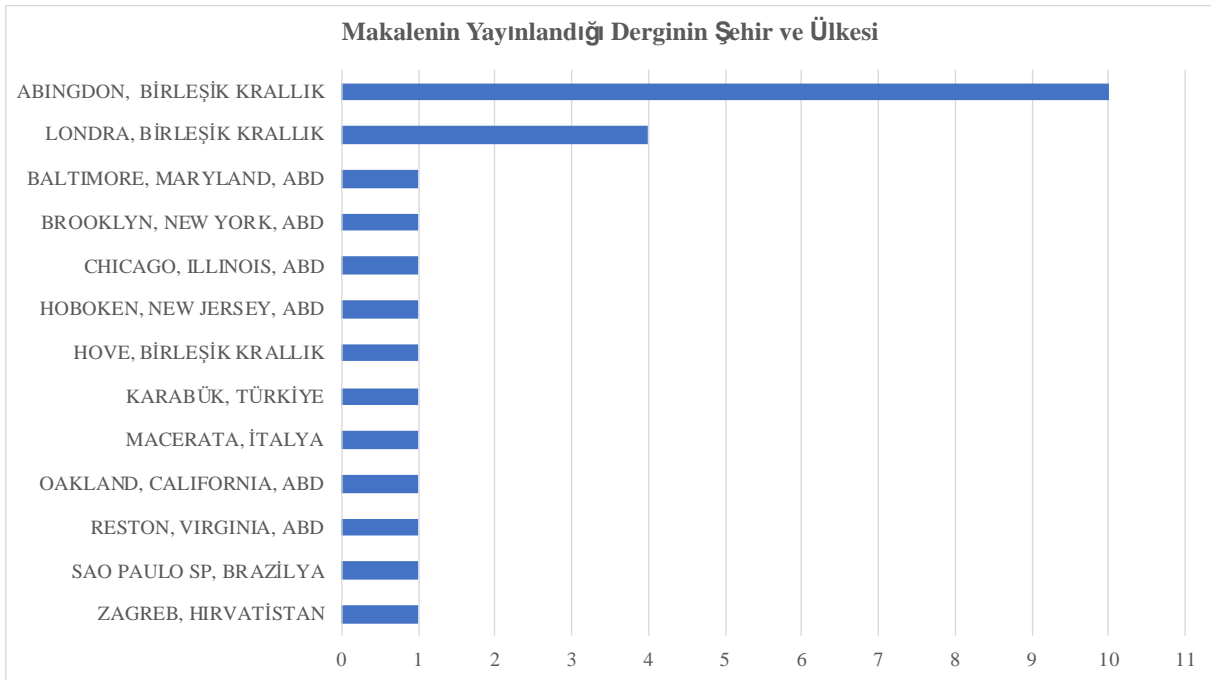
Makaleler yazar sayısı açısından incelendiğinde 20 makalenin (%80) bir yazar tarafından yazıldığı, dört makalenin (%16) iki yazar tarafından yazıldığı, bir makalenin (%4) üç yazar tarafından yazıldığı görülmüştür. Makalelerin yazar sayısına göre dağılımı Şekil 8'de gösterilmiştir.

Şekil 8. Makalelerin Yazar Sayısına Göre Dağılımı

Yayıncı Derginin Şehir ve Ülke Bilgisi

Makalelerin yayımlandığı dergilerin şehir ve ülke bilgisi incelendiğinde Abingdon, Birleşik Krallık'ta 10 (%40), Londra, Birleşik Krallık'ta dört (%16), Baltimore, Maryland, ABD'de bir (%4), Brooklyn, New York, ABD'de bir (%4), Chicago, Illinois, ABD'de bir (%4), Hoboken, New Jersey, ABD'de bir (%4), Hove, Birleşik Krallık'ta bir (%4), Karabük, Türkiye'de bir (%4), Macerata, İtalya'da bir (%4), Oakland, California, ABD'de bir (%4), Reston, Virginia, ABD'de bir (%4), Sao Paulo SP, Brezilya'da bir (%4), Zagreb, Hırvatistan'da bir (%4) makale yayımlandığı görülmüştür. Makalelerin yayımlandığı dergilerin şehir ve ülkelere göre dağılımları Şekil 9'da gösterilmiştir.

Şekil 9. Makalelerin Yayımlandığı Dergilerin Şehir ve Ükelere Göre Dağılımları

Makalelerin Kavramsal Temaları

Johann Heinrich Pestalozzi'yi konu alanında içeren ve Web of Science'ta taranan makalelerin kavramsal temaları Pestalozzi'ye ilişkin kapsamı ve konu alanları bakımından incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda elde edilen bulgular Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Makalelerin kavramsal temalarına göre dağılımları

<i>Pestalozzi'ye İlişkin Kapsam</i>	<i>Çalışmanın Konu Alanı</i>	<i>Örnek Çalışmalar</i>
Pestalozzi'nin Etkilediği Kişi/Kişiler Hakkında	Müzik	Howe (2000) Musser (2019)
	Sanat Eğitimi	Füssl (2006)
	Eğitim Yönetimi	Scheurer (2009)
	Mesleki Eğitim	Albisetti (2012)
	Doğa Eğitimi	Brunelli (2013)
	Özel Eğitim	Campos ve Borges (2014)
	Eğitimde Reformlar	Giorgetti (2014) Petsche (2014) Moore (2019)
	Bir Eğitimcinin Yaşamı	Jordan (2015)
	Coğrafya	Elliott ve Daniels (2006)
	Eğitimde Sosyal ve Duygusal Unsurlar	Bognar ve Dubovicki (2012) Nieto (2018)
Pestalozzi'nin Etkilediği Konu Alanı/Alanları Hakkında	Sanat Eğitimi	Siegesmund (2013) Boichenko, Nykyforov ve Hulei (2019)
	Erken Çocukluk Eğitimi	Aslanian (2015)
	Öğretim Yöntemi	Orlandi ve Junges (2015)
	Fiziksel Eğitim	Noel (2018)
	Pestalozzi'ye hediye edilen bir portrenin hikâyesi	Rose-De Viejo (2010)
Pestalozzi'nin Yöntemi, Etkilendikleri ya da Yaşamı Hakkında	Pestalozzi'nin yöntemi	Horlacher (2011) Reese (2013)
	Jean Jacques Rousseau	Koops (2012)
	Pestalozzi hakkında yazılmış bir makalenin incelemesi	Goulah (2020)

İlk olarak Pestalozzi'nin etkilediği kişi ya da kişiler hakkında olan çalışmalar konu alanlarına göre ayrıştırılmıştır. Müzik konu alanında Howe (2000) gerçekleştirdiği çalışmada Pestalozzi'nin eğitiminde müziğe değer verilmesine rağmen, müziği onun eğitim sisteminin bir parçası olarak görmemektedir. Pestalozzici ilkeleri müzik öğretimine ilk uygulayan kişiler olan Michael Traugott Pfeiffer ve Hans Georg Nageli, Pestalozzi'nin fikirlerini 1810'da "Pestalozzici İlkelerine Göre Şan Talimatı"nda tanıtmıştır ve ilgili çalışma bu eserin de içinde bulunduğu bir koleksiyonu incelemektedir. Pestalozzi'nin müzik alanında etkilediği kişileri konu alan başka bir çalışmada Musser (2019), Carl Czerny'nin pedagojik çalışmalarında ve klavye düzenlemelerinde yer alan mekanik çalma tarzını yeniden değerlendirmiş ve Pestalozzi'nin ilerlemeci eğitim reformlarının ortamı içinde konumlandırmıştır. Sanat eğitimi alanında Pestalozzi'nin etkilediği ünlü Bauhaus ustasının incelendiği çalışmada (Füssl, 2006) yeni bir sanat eğitimi kavramını okul ortamında ortaya koyan Josef Albers'in sanat eğitimi ve pedagojik inancının kökenine ilişkin Pestalozzi'nin eğitim inançlarının yakın bir takipçisi olduğu ifade edilmektedir. Eğitim yönetimi alanında Pestalozzi'nin etkilediği kişilerin incelendiği çalışmada Scheurer (2009), ilerlemeci Pestalozzici etkinin Akademi'de Dickinson öğrenciyken sağlam bir ilerleme kaydettiğini savunmaktadır. Bu etkinin en önemli kanıtlarından biri, Samuel Read Hall'un Eğitimci El Kitabı: Okul Yönetimi üzerine Dersler'in,

Akademi'de eğitilen öğrenciler için gerekli metinler arasında listelenmesidir. Albisetti (2012) çalışmasında Prusya ve Almanya Kraliçesi Victoria'nın kadınlar için birçok akademik ve mesleki eğitim biçiminin hamisi ve savunucusu olarak önemli bir rol oynadığını vurgulamaktadır. Kraliçe'ye Pestalozzi-Froebel çocuk evi fikrini sunan filantrop Julie Schwabe ve Kraliçenin gerçekleştirdiği eğitim yenilikleri konu alınmaktadır. Pestalozzi'nin etkilediği kişilerin konu alındığı diğer bir çalışma ise doğa eğitimi alanında Brunelli (2013) tarafından gerçekleştirilmiştir. Doğa rehberliği kavramının öncüleri olan eğitim düşünürleri John Muir ve Enos Mills'in eğitim anlayışının kökenine ışık tutulmuştur. Pestalozzi'nin nesnelere etkileşime girme yaklaşımı ve doğa inceleme hareketi Amerikan toplumu için önemli bir rol oynarken Muir ve Mills'i de etkilediği öne sürülmektedir. Campos ve Borges (2014) gerçekleştirdikleri çalışmalarında Pestalozzi'nin özel eğitim alanında etkilediği kişileri ve çalışmalarını konu almıştır. 1932'de Antipoff liderliğinde bir grup öğretmen, doktor ve entelektüel; zihinsel yetersizliği olan ve özel gereksinimli çocukların muayenesini ve eğitimini daha iyi hale getirmek için Belo Horizonte Pestalozzi Derneği'ni kurdu. İlgili çalışma kapsamında derneğin bünyesindeki çalışmalar ve eğitim hakkında bilgiler sağlanmıştır. Giorgetti (2014), Petsche (2014) ve Moore (2019) çalışmalarında Pestalozzi'den etkilenen çeşitli tarihsel figürlerin gerçekleştirdikleri eğitim reformlarını ele almıştır. Giorgetti (2014) çalışmasında Osmanlı İmparatorluğu'nun Pestalozzi'si olarak anılan Mustafa Satı Bey'in eğitim konusundaki görüşlerinin analizini yaparak, Yeni Okul açma girişimleriyle Yeni Eğitim hareketine hangi görüşlerin katkı sağladığını açıklamıştır. Petsche (2014) Hermann Grassmann'ın tarihsel süreçte etkilendiği eğitim reformları ve eğitim düşünürleri sayesinde kuramlarını nasıl geliştirdiği açıklanmıştır. Moore (2019), 1800'lerin ortalarında Avustralyalı bir okul müdürü ve müfettiş olan James Bonwick tarafından Pestalozzi'nin ve Fellenberg'in reformlarının eğitimsel olarak ödünç alınmasını biyografik bir yaklaşım benimseyerek açıklamıştır. Son olarak Pestalozzi'nin etkilediği kişi ya da kişiler göz önüne alındığında Jordan (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada İtalyan'da soylu bir ailede doğan ve İsviçre'de sürgüne zorlanarak Pestalozzi'nin yanında eğitimci olarak çalışan Prati'nin hayatı ve düşünceleri tarihsel süreç temel alınarak sunulmuştur.

Johann Heinrich Pestalozzi'yi konu alanında içeren ve Web of Science'ta taranan makalelerin Pestalozzi'ye ilişkin kapsamı onun etkilediği konu alanı ya da alanları bakımından incelendiğinde çeşitli çalışmalar olduğu görülmektedir. Pestalozzi'nin etkilediği coğrafya konu alanında Elliott ve Daniels (2006) gerçekleştirdikleri çalışmada 19. yüzyılın başlarından itibaren Pestalozzi ve Fellenbergian fikirlerin, çocuğun gelişim aşamalarına karşı duyarlılığın önemini, deneyimsel öğrenmenin değerini ve yerleştirilmiş çalışmaların ve saha gözlemlerinin, pratik haritacılık ve doğa bilimlerinin rolünü vurgulayarak Avrupa coğrafi eğitimini dönüştürmeye yardımcı olduğunu vurgulamaktadır. Pestalozzi'nin eğitim alanında sosyal ve duygusal unsurları etkilediği vurgusunun

yapıldığı çalışmalar bulunmaktadır (Bognar ve Dubovicki, 2012; Nieto, 2018). Bognar ve Dubovicki (2012) tarafından Pestalozzi'nin eğitime dair düşünceleriyle desteklenen çalışmada yanal düşünme yaklaşımını (süreç, bilgi, duygusal, eleştirel, iyimser ve yaratıcı olarak) kullanarak, öğretimde duygusal bağlılık konuları ele alınırken bu süreci uygulamanın verimli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Nieto (2018) çalışmasında 1870'lerin başlarında Küba'da ve Yucatan Yarımadası'nda sömürge karşıtı ayaklanmalar sırasında duygusal çocukluk kavramının popülerleşmesinin dayanaklarını ortaya koyulmuştur. Rousseau ve Pestalozzi'nin çalışmaları da dâhil olmak üzere, Avrupa'daki çocukluk kavramlarını kullanarak çocukluk teorilerinin popülerleşmesi ve duygusal çocukluk kavramlarının Yucatan kırsalında teşvik edilmesi incelenmiştir. Pestalozzi'nin sanat eğitimi alanındaki etkilerini ele aldığı çalışmasında Siegesmund (2013), günümüz okullarında faydacı talepler dâhilinde gerçek demokratik süreçleri uygulamanın zorluklarından bahsetmektedir. Faydacı taleplerden arındırılmış bir sanat eğitimi anlayışının kullanılması gerektiğini vurgulamaktadır. Sanat eğitimi alanında Pestalozzi'nin etkilerini inceleyen Boichenko, Nykyforov ve Hulei (2019) ise eğitim sürecinde sanat ve zanaat faaliyetlerinin uygulanmasında ilerlemeci pedagojik fikirlerin el işçiliği ve sanatsal-yaratıcı doğanın kullanımı olduğu ortaya çıkmıştır. Pestalozzi'nin erken çocukluk eğitimindeki etkilerine vurgu yapılan çalışmada Aslanian (2015), erken dönem anaokulu hareketindeki sevgi, bakım ve annelik söylemlerinin yükselen modernizm akımına ve manevi bir dünya görüşüne dayandırmaktadır. Günümüzdeki sevgi söyleminin yokluğu bakım verenin yalnızca kadın figür olmasına karşı çıkmak ile ilişkilendirilmiştir. Araştırmacıya göre erken çocukluk eğitiminin büyük sorunlarından biri olarak görünen annelik yönü; sevgi, bakım ve annelik içgüdüsünün kadının temelinde olması algısından kaynaklanmaktadır. Orlandi ve Junges (2015) gerçekleştirdikleri çalışmada üzerinde çalışılan ve Pestalozzi'den etkilenilen öğretim yönteminin, öğretme ve öğrenmeyle ilgili eğitime katkıda bulunduğundan bahsetmektedir ve yükseköğretimde eleştirel zihinlerin oluşumunu tartışan çalışmaların desteklenmesi gerektiğini savunmaktadır. Noel (2018) çalışmasında aşırı hareketsizlikten dolayı bilim alanında çalışmayı sağlık sorunlarına giden yollardan sadece biri olarak değerlendiren Horace Mann'dan önceki görüşler ile ele almıştır. Ortak okul reformu dönemindeki Amerikalı eğitimciler arasında sağlığa olan yoğun ilgiye odaklanılmıştır ve tarihsel süreçte fiziksel eğitimin önemini vurgulayan yaklaşımlara yer verilmiştir.

Pestalozzi'nin doğrudan eğitim yöntemini, etkilendiği unsurları ve yaşamını konu alan çalışmalar ise kavramsal temalara göre yapılan incelemenin son kapsamıdır. Rose-De Viejo (2010) çalışmasında Pestalozzi'ye bir sanat eserinin hediye edilmesi hikâyesi konu almıştır. Agustin Esteve'nin resmettiği Manuel Godoy portresinin bir kopyası Pestalozzi'ye hediye edilmiştir. Portrenin kopyasının Pestalozzi'ye hediye edilmesine ilişkin mektuplaşmalar ve gazete haberleri tarihsel detaylar ile anlatılmaktadır. Pestalozzi'nin eğitim yöntemi hakkında derinlemesine bir inceleme gerçekleştiren

Horlacher (2011), Pestalozzi'nin yönteminde gerçek konu alanlarının (matematik, dil, tarih vb.) somut olarak uygulanmadığını öne sürmüştür. Pestalozzi'nin yönteminin ekonomik, siyasi ve sosyal olarak değişen dünyada büyük insan kitlelerinin ihtiyaçlarına yetersiz kaldığı savunulmaktadır. Reese (2013) ise eğitim reformlarına katkısı olan ilerlemeci düşünürlerin okulları ve uygulamalarında bağımsız, özel ve ayrıcalıklı süreçler yürüttüğünü savunmaktadır. Bu eleştirileriyle geleneksel ve geniş kitlelere hitap eden eğitim uygulamalarının neden güçlendiğini açıklamıştır. Pestalozzi'nin etkilendiği düşünülen Jean Jacques Rousseau'nun konu alındığı Kooops (2012)'un çalışmasında Rousseau'nun pedagojik fikirlerinin Alman filantroplar ve Pestalozzi tarafından Avrupa'ya yayıldığı vurgulanmaktadır. Araştırmacı bu çalışmada yeni eğitim yaklaşımlarını Rousseau'nun fikirleri üzerinden tartışmaktadır. Pestalozzi'nin doğrudan yöntemi, etkilendikleri ve yaşamını konu alan makalelerin bir diğeri Pestalozzi hakkında yazılmış bir makalenin incelenmesini içermektedir. Goulah (2020) çalışmasında Daisaku Ikeda'nın yazdığı ilk yayın olan ve "Büyük Eğitimci Pestalozzi" olarak çevrilen makalesinin derinlemesine incelemesini yapmıştır. Araştırmacıya göre, Ikeda'nın 1949 tarihli makalesinde Pestalozzi'den aldığı ilham vurgulansa da modern çağ için gerekli olan insan eğitiminin benzersiz bir versiyonunu geliştirmeye başlamıştır.

Johann Heinrich Pestalozzi'yi konu alanında içeren ve Web of Science'ta taranan makalelerin kavramsal temaları Pestalozzi'ye ilişkin kapsamı ve konu alanları bakımından incelendiğinde çeşitlilik göstermektedir. Pestalozzi'nin etkilediği kişi ya da kişilere ilişkin çalışmalar göz önüne alındığında konu alanlarının müzik, sanat eğitimi, eğitim yönetimi, mesleki eğitim, doğa eğitimi, özel eğitim, eğitimde reformlar ve bir eğitimcinin hayatının derinlemesine incelenmesi olduğu görülmüştür. Pestalozzi'nin etkilediği konu alanı ya da alanlar incelendiğinde coğrafya, eğitimde sosyal ve duygusal unsurlar, sanat eğitimi, erken çocukluk eğitimi, öğretim yöntemi ve fiziksel eğitimi kapsadığı belirlenmiştir. Son olarak Pestalozzi'nin doğrudan yöntemi, etkilendikleri ve hayatını kapsamına alan çalışmaların konu alanlarının; ona hediye edilen bir portrenin hikâyesi, Pestalozzi'nin yöntemine ilişkin eleştiriler, Jean Jacques Rousseau ve Pestalozzi hakkında yazılmış bir makalenin incelenmesi olduğu görülmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu çalışmada 2000 ile 2020 yılları arasında Web of Science Core Collection bünyesindeki veri tabanlarında indekslenen dergilerde yayımlanan ve konu alanında "Pestalozzi"yi içeren çalışmalar doküman analizi tekniği ile incelenmiştir. Bulgular sonucunda ortaya çıkan başlıklardan ilki makalelerin Web of Science kategorisinin dağılımını belirlemiştir. Makalelerin %32'si "Eğitim ve Eğitim Araştırmaları; Sosyal Bilimler Tarihi" kategorisinde sınıflandırılmıştır. Bu kategorideki

makalelerin (Albisetti, 2012; Campos ve Borges, 2014; Füssl, 2006; Giorgetti, 2014; Horlacher, 2011; Moore, 2019; Noel, 2018; Reese, 2013) içeriği incelendiğinde Pestalozzi'den etkilenmiş önemli eğitim düşünürlerinin özellikle tarihsel süreçte bilim ve eğitim alanında sağladığı katkılar detaylıca incelenmiştir. Özellikle Pestalozzi'nin eğitim tarihinde yaptığı reformlar bu makalelerin çerçevesinde Osmanlı Devleti'nden Avustralya'ya, fiziksel eğitimden özel eğitime, Amerika Birleşik Devletlerindeki ilerlemeci yaklaşımdan İmparatoriçe Frederick'in kadın eğitimi hakkında yaptığı yeniliklere kadar etkilerini göstermiştir. Makalelerin %12'si sadece "Eğitim ve Eğitim Araştırmaları" kategorisinde sınıflandırılmıştır. Bu kategorideki makaleler (Aslanian, 2015; Bogнар ve Dubovicki, 2012; Goulah, 2020) ise sevgi, bakım ya da duygular gibi bazı kavramların günümüzde Pestalozzi'nin eğitim yaklaşımlarından etkilenmesine vurgu yapmıştır. Ayrıca Pestalozzi'nin sıklıkla ilişkilendirildiği sanat ve müzik gibi disiplinler de kategorilerde yer almıştır. "Eğitim ve Eğitim Araştırmaları; Müzik" (Howe, 2000) ve "Sanat; Eğitim ve Eğitim Araştırmaları" (Siegesmund, 2013) kategorilerinde ise makaleler %4 dağılım göstermiştir. Makalelerin kategorileri dikkate alındığında tarih ve eğitim araştırmaları kavramlarının yoğunlukla öne çıkması Pestalozzi'nin eğitim tarihi açısından önemli bir figür olması ve eğitim alanındaki eğilimlere yön vermesi ile açıklanabilir.

Makalelerin yayın yılları incelendiğinde özellikle %12 dağılım gösteren 2012, 2013, 2014 ile %16 dağılım gösteren 2015 dikkat çekmektedir. Bu yıllarda yayımlanan makaleler (Albisetti, 2012; Aslanian, 2015; Bogнар ve Dubovicki, 2012; Brunelli, 2013; Campos ve Borges, 2014; Giorgetti, 2014; Godioli, 2015; Jordan, 2015; Koops, 2012; Orlandi ve Junges, 2015; Petsche, 2014; Reese, 2013; Siegesmund, 2013) Pestalozzi'nin eğitim alanındaki diğer yaklaşımlara ve düşünürlere yaptığı katkılar ve etkilerle öne çıkmaktadır. Ayrıca bu makalelerin bazıları bilim tarihi ve felsefesi, iktisat, tarih ya da gelişimsel psikoloji konu alanlarını içermektedir.

Makaleler yayımlandıkları dergilere göre incelendiğinde %28 dağılımla en çok "Paedagogica Historica" isimli dergide yayın yapıldığı görülmüştür. Taylor & Francis kuruluşunun bünyesinde olan 0.526 etki faktörlü bu dergi yılda altı sayı yayımlamaktadır. Dergi kapsamını eğitim alanındaki sosyal, kültürler arası ve tarihsel-karşılaştırmalı yaklaşımlar ile açıklamaktadır. Pestalozzi'yi konu alanına alan bu makalelerin (Albisetti, 2012; Campos ve Borges, 2014; Füssl, 2006; Giorgetti, 2014; Horlacher, 2011; Moore, 2019; Noel, 2018) yoğunlukla tarihsel süreçleri ve Pestalozzi'den etkilenen yaklaşım ve düşünürleri incelemesi nedeniyle eğitimi tarihsel boyutlarıyla alan "Paedagogica Historica" dergilere göre dağılım açısından tahmin edilebilir bir bulgudur.

Makaleler araştırma yöntemlerine ve veri toplama araçlarına göre incelendiğinde %84'ünün derleme türünde makale olduğu ve veri toplama araçları kullanmadıkları görülmüştür. Bu durumun aksine

%4 dağılımla bir makalenin (Bognar ve Dubovicki, 2012) nitel anket formu kullanarak betimsel tarama gerçekleştirdiği; %4 dağılımla bir makalenin (Howe, 2000) müzik kitapları inceleyerek içerik analizi gerçekleştirdiği; %4 dağılımla bir makalenin (Boichenko ve diğerleri, 2020) kültürel ve basılı mirasları bibliyografik ve kronolojik yöntem ile incelediği; %4 dağılımla bir makalenin (Orlandi ve Junges, 2015) gözlem doküman ve sunum verilerini nitel boylamsal ve keşifsel yöntem ile incelediği görülmüştür. Bu makalelerin eğitim alanında araştırmalar olmasının yanı sıra iktisat, müzik ve multidisipliner çalışmalar olduğu da ortaya koyulmuştur. Ayrıca bu makalelerden sadece Howe (2000)'un araştırması doküman analizi tekniği ile verileri analiz etmişken diğer üç makale (Bognar ve Dubovicki, 2012; Boichenko ve diğerleri, 2020; Orlandi ve Junges, 2015) içerik analizi tekniği ile verilerin analizini gerçekleştirmiştir. Pestalozzi'yi konu alanına alan çalışmaların nadiren bilimsel bir araştırma yöntemi ile inceleme yaptığı görülmüştür. Bu durum Pestalozzi'nin yöntemi ve yaklaşımlarını birçok kuramcıyı etkilemiş olması fakat kendisinin bir kuram oluşturmaktan ziyade okullarında uygulama pratikleri geliştirmesinden kaynaklanıyor olabilir.

Makalelerin Google Scholar üzerinden atıf alma bilgileri incelendiğinde en çok atıf alan makalenin (%4) (Aslanian, 2015) 37 kez atıf aldığı görülmüştür. 33 kez atıf alan (Reese, 2013) ve 32 kez atıf alan (Siegesmund, 2013) makaleler ise %4 dağılım göstermiştir. Bu makalelerin atıf alma sırasıyla sevgi ve bakım üzerine söylemleri incelediği, Amerikan ilerlemeci eğitim yaklaşımlarına ışık tuttuğu, sanat eğitimini demokratik unsurları incelemek üzere konu aldığı görülmüştür. En çok atıf alan makalelerin Pestalozzi'nin eğitim anlayışı çerçevesinde en çok anıldığı konu alanlarından (bakıma yaptığı vurgu, ilerlemeci eğitime katkıları ve demokratik eğitim anlayışı) olduğu açıkça görülmektedir. Hiç atıf almayan makalelerin (Boichenko ve diğerleri, 2020; Jordan, 2015; Moore, 2019; Petsche, 2014; Rose-De Viejo, 2010) ise %20'lik dağılım gösterdiği bulgulara belirtilmiştir.

Makalelerin %80 dağılımla tek yazar tarafından yazıldığı ve bu makalelerin çoğunlukla derleme makale olduğu görülmüştür (sadece biri (Howe, 2000) içerik analizi yöntemi kullanan özgün bir makaledir.). Bulgulara belirtildiği üzere %4 dağılımla üç yazarlı olan makale (Boichenko ve diğerleri, 2020) ise kültürel ve bilimsel basılı mirasları içerik analizi yöntemi ile incelemiştir.

Pestalozzi'yi konu alanında içeren ve Web of Science'ta taranan makalelerin kavramsal temaları incelendiğinde kendisinin sıklıkla müzik, sanat eğitimi, eğitimde reformlar, eğitimde sosyal ve duygusal unsurlar gibi konu alanlarını etkilediği görülmüştür. Günümüzde Pestalozzi incelendiğinde en öne çıkan kavramların sanat eğitimi, eğitimde ilerlemeci yaklaşım ve kafa-kalp-el üçlüsü olduğu söylenebilir. Bunların yanı sıra doğrudan Pestalozzi'nin yöntemi de konu alanı olarak çalışılmıştır. Analiz edilen makalelerin kavramsal temaları incelendiğinde Pestalozzi'nin etkilediği mesleki eğitim,

erken çocukluk eğitimi ve eğitim yönetimi gibi konu alanlarının nispeten daha az çalışıldığı görülmüştür. Pestalozzi'nin eğitim alanındaki ilk çalışmalarının yoksullara meslek edindirme olduğu ve kendisinin uzun yıllar eğitim kurumları yönettiği düşünüldüğünde bu konu alanlarında yeterince araştırma gerçekleştirilmediği ifade edilebilir. Buna ek olarak Pestalozzi'nin erken dönem anaokulu hareketinin üç önemli isminden biri olduğu ve kendisinden sonra gelen Froebel ve Montessori'yi büyük oranda etkilediği düşünüldüğünde erken çocukluk eğitimi alanında yapılan çalışmaların kısıtlı olduğu söylenebilir.

Gelecek çalışmalara ilişkin öneri olarak, Pestalozzi'nin eğitim alanındaki etkilerinin incelendiği ve öğretmen eğitimi, dezavantajlı çocukların eğitimi ve erken çocukluk eğitimi konu alanlarını da kapsayan araştırmaların gerçekleştirilmesinin literatüre katkı sağlayacağı düşünülebilir. Pestalozzi'nin sıklıkla öne çıkan sanat eğitimi, kafa-kalp-el üçlüsü, eğitimde reformlar, anneye yapılan vurgu gibi çeşitli konularda araştırılması ve incelenmesi şaşırtıcı olmasa da meslek eğitimi, risk altındaki çocukların eğitimi, eğitim kurumlarının yönetimi ve erken çocukluk eğitimi alanlarına yaptığı tarihsel katkıları inceleyen çalışmaların gerçekleştirilmesi önerilebilir. Diğer bir nokta olarak Pestalozzi'nin etkilediği konu alanlarının ve kişilerin sıklıkla araştırılmasına rağmen Pestalozzi'yi etkileyen ve onun eğitim anlayışına katkıda bulunan araştırmaların ve incelemelerin kısıtlı olduğu görülmüştür. Bu nedenle Pestalozzi'nin ve ondan sonra gelen eğitim anlayışlarının kökenini daha iyi anlamak amacıyla Pestalozzi'yi etkileyen unsurların araştırılması önerilebilir.

Sonuç olarak, Pestalozzi'yi konu alanında içeren ve Web of Science'ta 2000 ile 2020 yılları arasında yayımlanan makaleler çeşitli alanlarda incelenmiştir. Doküman analizi ile oluşturulan kategoriler ve analize konu olan makalelerin içerikleri ve önemli noktaları bulgularda ve tartışmada detaylıca belirtilmiştir. Pestalozzi'nin kendisinden sonra gelen birçok farklı alandaki sayısız düşünürü ve yaklaşımı etkilemesi nedeniyle incelenen çoğu derleme makalede Pestalozzi'nin etkileri ve katkıları konu edilmiştir. Bunun yanı sıra özgün araştırma makalelerinde Pestalozzi'nin yönteminde öne çıkan müzik, sanat, duyguya yönelik unsurlar ele alınmıştır. Bu makalelerin incelenmesi ile görülüyor ki Pestalozzi hem aynı dönemde yaşadığı hem de kendisinden sonra gelen birçok fikir ve yaklaşıma çıkış noktası sağlamış ve etkilemiştir. Pestalozzi eğitime yön verdiği reformcu özellikleriyle günümüzde incelemeye devam ettiğimiz çoğu eğitim yaklaşımını, felsefesini ve yöntemini doğrudan ya da dolaylı etkilemeye devam etmektedir.

KAYNAKÇA

- Albisetti, J. C. (2012). The Empress Frederick and female education in the late nineteenth century: Germany, England and Italy. *Paedagogica Historica*, 48(3), 345-355.
- Aslanian, T. K. (2015). Getting behind discourses of love, care and maternalism in early childhood education. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 16(2), 153-165.
- Bognar, L., & Dubovicki, S. (2012). Emotions in the teaching process. *Croatian Journal of Education: Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 14(1), 135-153.
- Boichenko, M., Nykyforov, A., & Hulei, O. (2020). Genesis of the idea of using folk arts and crafts elements in teaching and upbringing in classical Ukrainian and Western European pedagogical thought. *Journal of History Culture and Art Research*, 9(2), 123-132.
- Bowers, F. B., & Gehring, T. (2004). Johann Heinrich Pestalozzi: 18th century Swiss educator and correctional reformer. *Journal of Correctional Education*, 55(4), 306-319.
- Brunelli, M. (2013). From nature guiding to nature interpretation in the United States (1872-1920). The origins of the professional practice of heritage interpretation: Between protection and education. *History of Education & Children's Literature*, 8(1), 399-429.
- Campos, R. H. D., & Borges, A. A. P. (2014). De Genève à Belo Horizonte, une histoire croisée: circulation, réception et réinterprétation d'un modèle Européen des classes spéciales au Brésil des années 1930. *Paedagogica Historica*, 50(1-2), 195-212.
- Cooper, J. A. P. (2016). *Routledge encyclopaedia of educational thinkers*. New York: Routledge.
- Dinçer, S. (2018). Content analysis in scientific research: Meta-analysis, meta-synthesis, and descriptive content analysis. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 7(1), 176-190.
- Elliott, P., & Daniels, S. (2006). Pestalozzi, Fellenberg and British nineteenth-century geographical education. *Journal of Historical Geography*, 32(4), 752-774.
- Follari, L. (2015). *Foundations and best practices in early childhood education: History, theories, and approaches to learning*. New Jersey: Pearson Education.
- Füssli, K. H. (2006). Pestalozzi in Dewey's realm? Bauhaus master Josef Albers among the German-speaking Emigrés' Colony at Black Mountain College (1933-1949). *Paedagogica historica*, 42(1-2), 77-92.
- Giorgetti, F. (2014). New school of Mustafa Satı Bey in Istanbul (1915). *Paedagogica Historica*, 50(1-2), 42-58.
- Goulah, J. (2020). Human education: Daisaku Ikeda's philosophy and practice of Ningen Kyōiku. *Schools*, 17(1), 153-170.
- Horlacher, R. (2011). Schooling as a means of popular education: Pestalozzi's method as a popular education experiment. *Paedagogica Historica*, 47(1-2), 65-75.

- Horlacher, R. (2013). Do educational models impose standardization? Reading Pestalozzi historically. İçinde T. Popkewitz, (Ed.), *Rethinking the history of education: Transnational perspectives on its questions, methods, and knowledge* (ss. 135-156). New York: Palgrave Macmillan.
- Howe, S. W. (2000). Swiss-German music books in the Mason-McConathy Collection: Accounts from Europe to the United States. *Journal of Research in Music Education*, 48(1), 26-38.
- Jordan, A. (2015). 'Be not a copy if thou canst be an original': German philosophy, republican pedagogy, benthamism and saint-simonism in the political thought of Gioacchino di Prati. *History of European Ideas*, 41(2), 221-240.
- Koops, W. (2012). Jean Jacques Rousseau, modern developmental psychology, and education. *European Journal of Developmental Psychology*, 9(1), 46-56.
- Kuhlemann, G. & Brühlmeier, A. (2002). *Johann Heinrich Pestalozzi*. Schneider-Verlag.
- Moore, K. (2019). James Bonwick: Australian school inspector and Fellenberg disciple. *Paedagogica Historica*, 55(2), 183-206.
- Musser, J. (2019). Carl Czerny's mechanical reproductions. *Journal of the American Musicological Society*, 72(2), 363-429.
- Nieto, C. Z. (2018). The concept of sentimental boyhood: The emotional education of boys in Mexico during the early Porfiriato, 1876–1884. *Boyhood Studies*, 11(1), 27-46.
- Noel, R. (2018). "No wonder they are sick, and die of study": European fears for the scholarly body and health in New England schools before Horace Mann. *Paedagogica Historica*, 54(1-2), 134-153.
- Orlandi, O., & Junges, I. (2015). The Atualidades Project-a generator of improvement in the teaching-learning process: Report of a teaching method carried out in a higher education institution. *Revista Brasileira de Gestão de Negócios*, 17(56), 1090-1104.
- Page, M. J., McKenzie, J. E., Bossuyt, P. M., Boutron, I., Hoffmann, T. C., Mulrow, C. D., ... & Moher, D. (2021). The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. *Bmj*, 372.
- Pestalozzi, J. H. (2018). *Çocuğunu nasıl eğitirsin*. (B. Erdoğan, Çev.). İstanbul: Roza.
- Petsche, H. J. (2014). The 'chemistry of space': The sources of Hermann Grassmann's scientific achievements. *Annals of Science*, 71(4), 522-576.
- Reese, W. J. (2013). In search of American progressives and teachers. *History of Education*, 42(3), 320-334.
- Rose-de Viejo, I. (2010). Godoy's gift of his portrait to Pestalozzi in 1808. *Burlington Magazine*, 152(1291), 671-674.
- Scheurer, E. (2009). "[S]o of course there was speaking and composition-": Dickinson's early schooling as a writer. *The Emily Dickinson Journal*, 18(1), 1-21.

- Siegesmund, R. (2013). Art education and a democratic citizenry. *International Journal of Art & Design Education*, 32(3), 300-308.
- Soysal, Y., Radmard, S., Kutluca, A. Y., Ertepinar, H., Ortaç, F. R., Akdemir, Z. G., & Türk, Z., (2019). Türkiye yükseköğretimindeki kavramsal, olgusal, tematik ve yöntembilimsel tercihler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 9(1), 17-36.
- Tröhler, D. (2013). *Pestalozzi and the educationalization of the world*. New York: Palgrave Macmillan.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.